

KOOSOLEKU NR 32 PROTOKOLL

Tallinn

03.10.2025

Algus kell 13.00.

Koosolek toimus Microsoft Teams'i vahendusel.

Koosolekut juhatas komisjoni esimees Ingrid Kullerkann.

Protokollis riigi valimisteenistuse nõunik Elis Jürgens.

Võtsid osa komisjoni aseesimees Airi Mikli, liikmed Epp Hannus, Sirje Kaljumäe, Teet Raidma, Dilaila Nahkur-Tammiksaar ja Olari Koppel.

Lisaks osalesid riigi valimisteenistuse juht Arne Koitmäe (päevakorrapunkti 2 arutelu ajal kell 13.18-13.53), asejuht Nellika Valder, nõunikud Katrin Laaniste ja Kadri Masing, peaspetsialist Leino Mandre ja konsultant Helena Stepanov, Kalle Kulbok (2. päevakorrapunkt), Eva Kruuse ja Tiina Roht (3. päevakorrapunkt), Kerli Pruuli ja Aira Laul (4. päevakorrapunkt).

Vaatlejatena viibisid koosolekul Sulev Švilponis ja Kalle Kulbok.

Riigi valimisteenistus andis ülevaate laekunud soovidest koosolekul osaleda ja/või vaadelda ning ooteruumi sisenenutest.

Kell 12.54 alustati tehnilise toimivuse kontrolli ning ooteruumist lubati koosolekuruumi ootajad tähestikulises järjekorras, alustades menetlusosalistest:

Aira Laul – menetlusosalisena Nõo Valla Valimiskomisjoni esimees. Esitlemine õnnestus – mikrofon ja kaamera töökorras.

Eva Kruuse – menetlusosalisena Valimisliit Uus Plaan esindaja. Esitlemine õnnestus – mikrofon ja kaamera töökorras.

Kell 12.58 lasti koosolekuruumi Kalle Kulbok, kelle kaamera töötas, kuid mikrofon mitte. Riigi valimisteenistus (RVT) ja Vabariigi Valimiskomisjoni (VVK) esimees juhendasid Kalle Kulboki mikrofoni tööle panema, kuid see tal ei õnnestunud. Kalle Kulbokile soovitati vahetada veebilehitsejat ning seejärel Microsoft Teams'i koosolekule naasta.

Kerli Pruuli – menetlusosalisena Valimisliit Sinu Nõo esindaja. Esitlemine õnnestus – mikrofon ja kaamera töökorras.

Tiina Roht – menetlusosalisena Põhja-Pärnumaa Valla Valimiskomisjoni esimehena. Esitlemine õnnestus – mikrofon ja kaamera töökorras.

Sulev Švilponis – vaatlejana. Esitlemine õnnestus – mikrofon ja kaamera töökorras.

Nellika Valder sõnas, et koosolekuruumi soovib siseneda ooteruumis olev isik nimega Märt Põder, MTÜ Ausad Valimised. MTÜ Ausad Valimised esindaja Märt Põder oli eelnevalt e-

maili teel teavitanud, et ta ei saa kasutada kaamerat ega mikrofoni, kuid soovib siiski osaleda. Märt Pöder ei olnud saanud linki RVT käest.

Ooteruumis olev isik nimega Märt Pöder, MTÜ Ausad Valimised lubati koosolekuruumi kell 13.02, kuid ta ei pannud tööle kaamerat ega mikrofoni.

Ingrid Kullerkann sõnas, et Märt Pöder teavitas e-posti teel, et ei saa kaamerat ja mikrofoni kasutada, kuid ei põhjendanud miks. RVT vastas talle, et eelnevalt on teada antud – osalemiseks on vajalik heli ja pildi olemasolu ning erandeid ei tehta.

Nellika Valder luges ette Märt Põdra saadetud e-kirja: „Kahjuks pole kaamera ja mikrofoni kasutamine praegusel juhul võimalik ja palume võimaldada koosolekul osalemine hoolimata sellest, et MTÜ esindajal pole võimalik täita etteantud tehnilisi tingimusi.“

Ingrid Kullerkann märkis, et tegemist on sama taotluse kordamisega, põhjendusi ei ole toodud. Ta esitas VVK liikmetele küsimuse: kas toetada tuvastamata isiku lubamist koosolekule?

VVK liikmed ei pooldanud isiku lubamist koosolekuruumi.

Airi Mikli sõnas, et Märt Pöder on osalenud paljudel varasematel koosolekutel ja talle peaks olema tehnilised tingimused teada. Ta soovitas link siiski saata.

Kell 13.08 andis esimees korralduse eemaldada Märt Põdrana esinev isik koosolekult. Seda tehti. Komisjoni esimees palus Nellika Valderil saata Märt Põdrale koosoleku link, kuid märkis, et tõenäoliselt ei lahenda see probleemi, kuna Märt Pöder oli juba eelnevalt teatanud, et tehnilised tingimused ei ole täidetud.

Ooteruumist lubati edasi Kalle Kulbok, jätkuvalt ei töötanud osaleja mikrofoni. **Ingrid Kullerkann** tegi ettepaneku alustada koosolekuga ning võtta Kalle Kulbokiga ühendust lauatelefoni kaudu ning suunata telefoni heli mikrofoni, et kõik osalejad kuuleksid.

Kell 13.10

Komisjon kinnitas päevakorra:

1. Taavi Duvin (EKRE – Eesti Konservatiivne Rahvaerakond) kaebus
2. Kalle Kulboki kaebus
3. Valimisliit Uus Plaan kaebus
4. Valimisliit Sinu Nõo kaebus

Kell 13.10

1. Taavi Duvin (EKRE – Eesti Konservatiivne Rahvaerakond) kaebus

Ingrid Kullerkann sõnas, et kaebuse menetlusosalistest ei ole keegi koosolekule tulnud. EKRE esindaja Taavi Duvin esitas 29.09.2025 kaebuse väites, et EKRE esitatud jaoskonnakomisjoni liikmeid ei arvestatud volikogu otsuses nr 264 „Jaoskonnakomisjonide moodustamine“. 02.10.2025 teatas kaebaja e-kirja teel, et vajalikud muudatused on volikogu otsuses sisse viidud ja palus kaebuse päevakorrast maha võtta. Komisjoni esimees märkis, et probleem on lahendatud ja kaebaja ei soovi kaebuse läbi vaatamist – sellest tulenevalt on võimalus jätta kaebus läbi vaatamata. Ta küsis VVK liikmete seisukohti.

Sirje Kaljumäe sõnas, et kuna kaebusest on loobutud, puudub sisuline teema arutamiseks. Jõgeva vallasekretäri vastus näitab, et probleem on lahendatud. Tegemist oli toiminguga, mida VVK-s ei saaks vaidlustada ja mis kuulub halduskohtu pädevusse. Ta oli seisukohal jätta kaebus läbi vaatamata.

Airi Mikli nõustus eelkõnelejaga ja märkis, et jaoskonnakomisjonide moodustamine on volikogu pädevuses ja valla volikogu pole valimiste korraldaja. Ta oli seisukohal jätta kaebus läbi vaatamata.

Olari Koppel nõustus eelkõnelejatega, kuid viitas vastuolule, mis puudutab volikogu jaoskonnakomisjoni määramist. Kuna volikogu ei ole valimiste korraldaja, puudub VVK-l pädevus sekkuda. Kaebus on tagasi võetud, seega jätta läbi vaatamata. Ta lisas, et kui 9. oktoobri otsus ei vasta kaebaja soovile, peab ta pöörduma halduskohtu poole.

Dilaila Nahkur-Tammiksaar sõnas, et kaebus tuleb jätta läbi vaatamata, sest tegu pole VVK-s vaidlustatava toiminguga.

Epp Hannus nõustus eelkõnelejatega – VVK pole pädev lahendama sellest vaidlusest tulenevaid küsimusi.

Teet Raidma oli seisukohal jätta kaebus läbi vaatamata. Ta märkis, et on tänuväärne sellisest juhtumist teada saada.

Ingrid Kullerkann oli seisukohal jätta kaebus läbi vaatamata – antud küsimus ei ole VVK-s vaidlustatav.

Kell 13.17

Valimiskomisjon konsensusel alusel

otsustas:

võtta vastu Vabariigi Valimiskomisjoni otsus nr 55 „**EKRE - Eesti Konservatiivse Rahvaerakonna kaebuse lahendamine**“.

Kell 13:18

2. Kalle Kulboki kaebus

Kalle Kulbokiga saadi ühendust telefoni teel. Kalle Kulbok kuulis ja nägi koosolekut. Kaebaja oli videopildiga Microsoft Teams'i koosolekul osalejatele nähtav ning tema kuuldavus lahendati telefoniühendusega.

Ingrid Kullerkann sõnas, et RVT-d esindab juht Arne Koitmäe. Ta selgitas kaebuse asjaolusid: Kalle Kulbok esitas VVK-le 29. septembril kaebuse RVT toimingu peale. Kaebaja sõnul ei hinnanud RVT juht 26. septembril saadetud vastuses RVT poolse hea halduse tava rikkumist. Hea tava rikkumine seisnes pöördumisele vastuse koostanud isiku nime puudumises. Teiseks kaebab Kalle Kulbok, et 29. ja 30. septembril läbi viidud e-hääletuse toimingute vaatlemiseks ei tellitud veebiülekanne. Kolmandaks soovib kaebaja teada, kuidas kompenseeritakse tema mittelubamine VVK 18. septembril toimunud elektroonilisele koosolekule, mille Riigikohus tunnistas õigusvastaseks. Kaebaja palus, et VVK hindaks oma töökorra punkti 7 vastavust koosolekute avalikkuse põhimõttele ning loeks tema õiguse kahjustamise kompenseerituks, kui koos sõnastatakse põhimõtted, mis võimaldaksid tal avalikes huvides esitada pikema menetlustähtajaga kaebusi valimiste korralduse parendamiseks. Ta andis kaebajale sõna 8 minutiks.

Kalle Kulbok märkis, et vastamine ametniku nime allkirjaga tuleneb heast tavast. Teiseks puudutas ta 29. ja 30. septembri e-hääletuse vaatlemise üritusi, mis olid kaebaja sõnul osa koolitusprogrammist. Ta leidis, et kuna need toimusid Riigikogu konverentsisaalis, poleks RVT-l olnud koormav korraldada veebiülekanne, mis oleks taganud vaatlejate võrdse kohtlemise ja võimaldanud osaleda ka neil, kes kohapeale tulla ei saanud. Ta viitas põhiseaduskomisjoni avaliku istungi küsimusele RVT juhile, miks ei võiks valimisteenistus korraldada veebiülekandeid samamoodi nagu Riigikogu komisjonid avalikel istungitel. RVT juht vastas, et selle üle otsustamine on VVK pädevuses. Kaebaja märkis, et VVK võiks koostada RVT-le juhendi, et avalikud koosolekud oleksid kättesaadavad kõigile huvilistele, mitte üksnes registreeritud vaatlejatele. Ta viitas ka Riigikohtu lahendile 5-25-45 ja leidis, et VVK töökorra punkt 7 ei pruugi olla kooskõlas koosolekute avalikkuse põhimõttega. Praktika

on vastuolus ka lahendis 5-25-27 antud soovitusel – kui koosolek toimub üksnes Toompeal, võimaldada ka sel juhul vaatlejatel interneti kaudu jälgida. Kaebaja lisas, et tema 16. septembri kohaloleku kohta esitatud ülevaade ei ole kaebuse osa, kuid loodab, et seal sisalduvad märkused aitavad VVK tööd parendada.

Ingrid Kullerkann küsis, millised väited ei ole kaebuse osa. **Kalle Kulbok** vastas, et saatis käesoleval päeval ülevaate e-kirjaga.

Ingrid Kullerkann küsis, kuidas rikub kaebaja õigusi see, et RVT vastas pöördumisele konkreetse ametniku nimeta. **Kalle Kulbok** vastas et vastaja allkiri on hea halduse tava.

Ingrid Kullerkann tõi välja, et pikaajalise praktika ja seaduse kohaselt lahendab VVK küsimusi, mis rikuvad kaebaja õigusi. Ta küsis, kuidas olukord kaebaja õigusi rikub. **Kalle Kulbok** vastas, et kui ta esitas konkreetseid küsimused, oleks vastus pidanud tulema konkreetse teenistuja poolt.

Olari Koppel tänas kaebajat vorminõuetele tähelepanelikkuse eest. Ta märkis, et Riigikogu põhiseaduskomisjoni istungil käsitleti videoülekannet VVK koosolekute kontekstis, mitte teiste valimistega seotud toimingute (koolitus, hääle lugemine, elektroonilise hääletussüsteemi ülesseadmise jms) kontekstis, mis näivad sarnased, aga on sisuliselt erinevad. **Kalle Kulbok** sõnas, et 29. ja 30. septembris toimusid üritused Riigikogu konverentsisaalis, kus veebiülekande tegemine ei ole keeruline. Rohkemate vaatlejate kaasamiseks oleks võinud toimingute algusaega edasi lükata või teha ka veebiülekanne. Mitteosalemine takistas asjade mõistmist ja asjadega kurssi viimist.

Olari Koppel küsis, kas kaebaja hinnangul on see käsitletav ettepanekuna RVT ja VVK töö edasiseks parendamiseks, või on tegemist valimiskaebusega. **Kalle Kulbok** vastas, et kaebus puudutab konkreetset juhtumit, kuid juhib tähelepanu selliste asjade mõistlikule lahendamisele.

Epp Hannus küsis RVT vastuse kohta, mille kohta kaebaja väidab hea haldustava rikkumist – kas kaebaja sai sisulise vastuse? **Kalle Kulbok** sõnas, et ei saanud sisukat vastust, sest näiteks talle ei avaldatud vaatlejaks registreerinud isikute nimesid. Osalise vastuse siiski sai ning märkis, et peale tema pöördumist täiendati materjale valimiste veebilehel ja korraldus läks paremaks.

Ingrid Kullerkann andis sõna Arne Koitmäele.

Arne Koitmäe märkis, et RVT seisukohalt sai kaebajale operatiivselt vastatud. Kiri saadeti välja vaatlemise üldise meiliaadressi alt. RVT hinnangul olid need ka piisavad. Vaatleja küsimustele vastamine ei kuulu RVT toimingute hulka. Ta sõnas, et e-hääletuse vaatlemine toimus kindlas kohas, kus olid üles pandud ekraanid arvutite piltide kuvamiseks. Toimingud eeldavad vaatlemist kohapeal. Vaatlus oli avalik ja kõik soovijad said osaleda. Ta viitas põhiseaduskomisjoni arutelule – tehniliselt tegutseb põhiseaduskomisjon oma reeglite järgi, kuid veebiülekande korraldamine on oluliselt keerukam kui lihtsalt kaamera sisse lülitamine.

Airi Mikli küsis, kas sel aastal toimusid e-hääletuse toimingud teisiti või vaatlejatele suuremate piirangutega, kui varasemalt. **Arne Koitmäe** vastas, et tingimused vaatlejatele on alati ühesugused ning Toompea lossi sisenemise tagamiseks on vajalik eelregistreerimine.

Airi Mikli soovis täpsustada, kas kaebus puudutab RVT vastust kaebajale 26ndal septembril. **Arne Koitmäe** vastas jaatavalt.

Ingrid Kullerkann soovis teada VVK liikmete seisukohti.

Sirje Kaljumäe sõnas, et RVT vastas kirjale seaduses sätestatud tähtajal ja kaebaja sai sisulise vastuse. Registreeritud vaatlejate nimede mitte jagamine ei rikkunud kaebaja subjektiivseid õigusi. Vastaja nime kohustuslikkust sätestav õiguslik alus puudub. Ta viitas põhimõttele haldusmenetluses – ühe vorminõude rikkumine ei tühistaks haldusakti. Seetõttu ei ole RVT kirjale vastates kaebaja subjektiivseid õigusi rikkunud. Ta sõnas, et 29. ja 30. septembril veebiülekannete tegemise kohustust kehtiva õiguse kohaselt RVT-l ei olnud. Kõiki vaatlejaid

on ühetaoliselt koheldud, ka kaks VVK liiget sõidavad Tartust kohale. Tehnilised võimalused ruumides ja eri organisatsioonide praktika ei pea kattuma. Ta viitas kaebaja küsimusele, kuidas heastatakse tema elektroonilisele koosolekule mittelubamine. Riigikohus on lahendis 5-25-45 tunnistanud VVK toimingu vastavas osas õigusvastaseks – selles osas on piisav abinõu kasutusele võetud. Valimisvaidlustes ei ole võimalik heastamisega hüvitisnõudeid esitada. Ta märkis, et küsimus VVK töökorra punkti 7 tõlgendamisest on esitatud avalikes huvides – VVK-le ei saa avalikes huvides kaebusi esitada. Ta oli seisukohal jätta kaebus läbi vaatamata.

Airi Mikli nõustus eelkõnelejaga ja märkis, et kaebaja on esitanud kaebuse kirjale, mis saadeti 26. septembril ja allkiri oli olemas – etteheide oli, et kirjas ei antud hinnangut varasemas kirjas hea haldustava rikkumise kohta. E-hääletamise süsteemi toimingud ei toimi VVK koosolekul vaid selle korraldajaks on RVT, kes oma ülesannete täitmisel on iseseisev seadusest tulenevalt. Kuigi viidati Riigikohtu lahendile 5-25-45, mille kohta on võetud seisukoht VVK koosoleku elektroonilisuse osas (ei ole elektrooniline siis, kui kõik komisjoni liikmed on kohapeal), võib sama põhimõtet laiendada RVT-le. Kuna nii RVT töötajad kui ka VVK liikmed olid kohal, ei olnud kohustust toimingut vaatlejatele elektrooniliselt jälgitavaks teha. Seetõttu tuleb kaebus jätta läbi vaatamata.

Dilaila Nahkur-Tammiksaar sõnas, et RVT on kõikidele pöördumistele vastanud ning valimisseadustest ei tulene kohustust kirju ametniku nimega allkirjastada. Ta sõnas, et RVT on iseseisev ja arvestab ka eelarvelist ja inimressurssi. Ta märkis, et veebiülekande tegemine on hea mõte edaspidiseks, et teha süsteem läbipaistvamaks. Rikkumisi ta siin ei näe. Kaebaja koosolekule mittelubamise tagantjäreli kompenseerimise võimalust ei ole aga õigus areneb kogu aeg ja võib-olla tulevikus sellega riigieelarves ka arvestatakse. Ta oli seisukohal jätta kaebus läbi vaatamata.

Epp Hannus nõustus eelkõnelejatega. Ta märkis, et kaebaja esimeses punktis, mis puudutab RVT vastust – kui kaebaja subjektiivseid õigusi pole rikutud, tuleks jätta kaebus hoopis rahuldamata.

Olari Koppel nõustus eelkõnelejatega ning sõnas, et arutelust saab RVT endale teha edaspidiseks järelduse. Ta sõnas, et pooldab teenistuja nime vastusele lisamist.

Teet Raidma nõustus eelkõnelejatega ja märkis, et läbipaistvuse huvides ja turvariskide puudumisel võiks valimistoimingute veebiülekandeid teha. Ta rõhutas, et seekord ei olnud RVT-l kohustust veebiülekanne teha. Aga võib arutada, et tulevikus sellisest toimingust siiski ülekandeid teha.

Ingrid Kullerkann sõnas, et kaebus tuleb jätta läbi vaatamata. Ta märkis, et pooldab toimingute algusaegade arvestamist nii, et sobival kellaajal jõuaksid kohale osalejad ka Tallinnast kaugemalt.

Kell 13.53

Valimiskomisjon konsensusel

otsustas:

võtta vastu Vabariigi Valimiskomisjoni otsus nr 56 „**Kalle Kulboki kaebuse lahendamine**“.

Kell 13.53 katkestati Kalle Kulbokiga telefonikõne ning ta jätkas vaatlejana.

Kell 13:54

3. Valimisliit Uus Plaan kaebus

Ingrid Kullerkann andis kaebusest ülevaate: valimisliit Uus Plaan esitas 29. septembril VVK-le Põhja-Pärnumaa vallavalitsuse 25. septembri ettekirjutuse peale kaebuse. Ettekirjutusega kohustati lõpetama valla sümboolika kasutamine kampaaniamaterjalides ja eemaldama see

avalikust ruumist. Vallavalitsuse hinnangul ei olnud valla sümboolika kasutamine kooskõlas valla põhimäärusega. Kaebaja väidab, et pole kasutanud vappi tervikuna, vaid kujunduselemente, mille kasutamine ei ole keelatud. Hea tava ei ole siduv õigusakt, mistõttu seda ei saa tagasiulatuvalt kohaldada. Kaebaja arvates rikub vallavalitsuse ettekirjutus väljendusvabadust, võrdse kohtlemise põhimõtet ja kujutab õigusvastast sekkumist poliitilisse konkurentsi. Kaebaja taotleb, et VVK rahuldaks kaebuse, tühistaks Pärnumaa vallavalitsuse ettekirjutuse ja tagaks tema õiguste kaitse. Kaebajale anti lühidalt sõna.

Eva Kruuse sõnas, et valimisliit Uus Plaan kasutas valla vapi kujunduselemente ning selle keelatus ei tule valla põhimääruses välja. Ta sõnas, et hea tava dokument, mis reguleerib valla sümboolika kasutamist, oli hiljuti jõudnud valla kodulehele. Aastaid on terviklikku valla vapi kujutist kasutatud valimiskampaaniates ning varasemalt ei ole vald sekkunud. Kaebaja leiab, et aktiivsel valimisperioodil puudub õiguslik alus nende kasutamise keelustamiseks. Ta lisab, et ei tea, kes hea tava koostas; see on soovituslik dokument ja pole teada, millal see koostati.

Ingrid Kullerkann soovis täpsustada, kas valla sümboolika kasutamise keelas vallavalitsus, mitte valla valimiskomisjon. **Eva Kruuse** vastas, et kirja saatis abivallavanem Marko Šorin ja pöördumine VVK poole ongi seetõttu, et vallasekretär korraldab valimisi – sellest tulenevalt soovib kaebaja hea tava dokumendi seadusevastaseks tunnistamist.

Ingrid Kullerkann andis sõna Tiina Rohule.

Tiina Roht sõnas, et seisukoht on saadetud kirjalikult. Kaebus ei kuulu VVK pädevusse, sest ei ole valla valimiskomisjoni töö kohta. Vaidlus käib valla sümboolika kasutamise üle.

Sirje Kaljumäe märkis, et ettekirjutuses vaidlustamisviidet polnud lisatud.

Tiina Roht sõnas, et toiming ei olnud mõeldud haldusaktina, vaid oli esialgne nõudvas toonis tehtud kiri abivallavanema allkirjaga valimisliidu tähelepanu juhtimiseks. Praegu kaalutakse, kas sellele peaks järgnema ettekirjutus/hoiatus koos sunniraha rakendamisega.

Ingrid Kullerkann küsis VVK liikmete seisukohti.

Sirje Kaljumäe vastas valla esindajale, et ettekirjutusel on palju haldusaktile omaseid tunnuseid ning sõnas, et selle on koostanud vallavalitsuse ametnik, mitte valla valimiskomisjon. Seetõttu pole tegemist valimistoiminguga. Ta oli seisukohal jätta kaebus läbi vaatamata pädevuse puudumise tõttu.

Airi Mikli nõustus eelkõnelejaga.

Olari Koppel nõustus eelkõnelejatega. Ta lisas, et arutelu olev teema on oluline – vallavalitsused ei peaks rangeid reegleid sümboolika üle kehtestama, kuid selle poliitilise jõu poolne kasutamine ei ole hea maitse.

Dilaila Nahkur-Tammiksaar oli seisukohal jätta kaebus läbi vaatamata, sest Põhja-Pärnumaa vallavalitsus ei ole valimiste korraldaja. Ta juhtis tähelepanu sellele, et ettekirjutusel polnud edasikaebamise viidet.

Epp Hannus nõustus eelkõnelejatega ning oli seisukohal jätta kaebus läbi vaatamata. Ta sõnas, et ranges vormis kirja näol ei ole tegemist valimiste korraldaja toiminguga. Ta soovitas vallal pöörata tähelepanu, millised kirjad ning dokumendid kvalifitseeruvad haldusaktiks.

Teet Raidma oli seisukohal jätta kaebus läbi vaatamata.

Ingrid Kullerkann nõustus eelkõnelejatega ja märkis, et VVK pädevus kaebuste läbi vaatamiseks tuleneb seadusest. Ta märkis, et otsus saadetakse välja käesoleva päeva jooksul.

Kell 14.09

Valimiskomisjon konsensuse alusel

otsustas:

võtta vastu Vabariigi Valimiskomisjoni otsus nr 57 „**Valimisliidu Uus Plaan kaebuse lahendamine**“.

Tiina Roht ja Eva Kruuse ei soovinud vaatlejateks jääda ning lahkusid koosolekuruumist.

Kell 14.10

4. Valimisliit Sinu Nõo kaebus

Ingrid Kullerkann kandis ette kaebuse asjaolud: Valimisliit Sinu Nõo esitas 30. septembril kaebuse, taotledes Nõo valla valimiskomisjoni tegevuse tunnistamist seadusevastaseks ning otsuse, millega Rain Sangernebo kinnitati Nõo valla elanikuna kandidaatide nimekirja, ebaseaduslikuks. Kaebaja palus saata valla valimiskomisjon laiali ja määrata uus sõltumatu komisjon. Kaebuse põhjus on, et kandidaadi tegelik elukoht on Tartu. Valla valimiskomisjoni esimees Aira Laul on pikaajalises koostöös kandidaadi ja vallavalitsuse finantsjuhiga, tekitades kahtluse komisjoni sõltumatuse osas. Kaebaja leiab, et menetlus rikub valimisseadust ja vähendab avalikkuse usaldust valimiste legitiimsuse suhtes. Kaebaja selgitas, et esitas 23. septembril kaebuse Sangernebo tegeliku elukoha kohta, kuid valla valimiskomisjon ei langetanud sisulist otsust ja suunas kaebuse vallavalitsusele, mille nimel tõenäoliselt vastas sama komisjoni esimees ja vallasekretär. Sarnane olukord esines ka 2021. aastal. Ta andis sõna Kerli Pruulile.

Kerli Pruuli sõnas, et Valimisliit Sinu Nõo tegi valla valimiskomisjonile kaebuse, sest kandidaadil puudus kandideerimisõigus. Sellele ei reageeritud. Asjaolu, et valla valimiskomisjoni ja vallavalitsuse inimene on ühes, ei ole objektiivne. Kaebaja on seisukohal, et valla valimiskomisjoni esimees teeb otsuseid oma töökaaslaste kasuks.

Ingrid Kullerkann andis sõna Aira Laulile.

Aira Laul sõnas, et valla valimiskomisjonile 23. septembril esitatud kaebus oli vaja esitada VVK-le. Ta märkis, et kaebajale ei jäetud vastamata, vaid selgitati, et valla valimiskomisjon peab kandidaadi registreerimisel lähtuma rahvastikuregistri kandest ning polnud alust kedagi registreerimata jätta. Haldusmenetluse seaduse § 15 lg 4 kohaselt tuli küsimus suunata selle haldusorgani pädevusse, kelle pädevuses see oli – ehk vallavalitsusse. Kaebaja teine väide, et valimiskomisjoni otsus tuleks tunnistada ebaseaduslikuks, ei leia alust, kuna komisjon peab kandidaadi registreerimisel lähtuma rahvastikuregistri kandest. Valimiskomisjoni moodustamine kuulub valla volikogu pädevusse ja valla/linna valimiskomisjoni esimees on vallasekretär. Seega ei olnud võimalik teha teistsugust otsust. Ta palus jätta kaebuse läbi vaatamata.

Teet Raidma küsis, kas Aira Laul teab, kus on Rain Sangernebo püsiv elukoht ja kas see asub Nõo valla territooriumil. **Aira Laul** vastas, et selle valimise kontekstis asub Rain Sangernebo elukoht Nõo valla territooriumil. Ta soovis vallavalitsuse ametniku rolli astudes märkida, et vallavalitsus on asunud kontrollima kandidaadi oletatavat elukohta ning tõendid viitavad, et inimene elab kohapeal.

Olari Koppel küsis, kas kandidaatide esitamise ja nimekirjade registreerimise kaebetähtaeg on juba möödas. **Nellika Valder** vastas, et kaebetähtaeg on 3 päeva otsuse tegemisest, Nõo vald tegi otsuse 12. septembril.

Ingrid Kullerkann soovis teada VVK liikmete seisukohti.

Sirje Kaljumäe sõnas, et kaebuse tähtaegsus ei ole probleemiks – kaebaja sai teadlikuks 29. septembril. **Ingrid Kullerkann** vastas, et tuleb eristada otsuse ja toimingu vaidlustamist.

Sirje Kaljumäe märkis, et Riigikohtu praktika kohaselt peab valimiskomisjon kandidaate registreerides lähtuma rahvastikuregistri andmetest, kuna registreerimistoiming toimub piiratud ajaraamis ja valla valimiskomisjonil puuduvad volitused või aeg elukoha täpseks kontrolliks.

Elukoha vastavuse kontroll registriandmetele kuulub vallavalitsuse pädevusse. Haldusmenetluse seaduse kohaselt peab organ, kui pöördumine on esitatud valele haldusorganile, suunama selle pädevale organile – valla valimiskomisjon on seda teinud ja toiming ei riku kaebuse esitaja õigusi. Ta sõnas, et valimiskomisjoni moodustamise ega tegevuse lõpetamise üle otsustamine ei kuulu VVK pädevusse. Seetõttu tuleb kaebus jätta läbi vaatamata.

Airi Mikli nõustus eelkõnelejaga ja märkis, et registripidajal on võimalik menetleda kahtlusi isiku elukoha suhtes koguaeg ning sellega ei pea tegelema vaid kiirel valimiste eelsel ajal. Kui põhjendatud kahtlused kandidaadi elukoha suhtes tekivad pärast valimisi ning leiavad kinnitust, kaotab volikogu liikmeks saanud kandidaat oma volitused. Seetõttu tuleks volikogu liikmete elukohtadel pidevalt silm peal hoida. Jätta kaebus läbi vaatamata.

Dilaila Nahkur-Tammiksaar oli seisukohal jätta kaebus läbi vaatamata.

Olari Koppel nõustus eelkõnelejatega ja sõnas, et kahetsusväärne on, et märkamine on toimunud kiirel valimiste eelsel perioodil. Ta märkis, et õiguspäraselt võiks elukohti kontrollida.

Epp Hannus nõustus eelkõnelejatega ja viitas eelneval koosolekul arutatule – kui kaebaja pole registripidajaga nõus, saab ta pöörduda halduskohtusse.

Teet Raidma sõnas, et valla valimiskomisjon on käitunud õigesti ning kaebus tuleks jätta läbi vaatamata.

Ingrid Kullerkann nõustus eelkõnelejatega. Ta märkis, et otsus saadetakse käesoleva päeva jooksul.

Kell 14:28

Valimiskomisjon konsensusel alusel

otsustas:

võtta vastu Vabariigi Valimiskomisjoni otsus nr 58 „**Valimisliidu Sinu Nõo kaebuse lahendamine**“.

4. päevakorrapunkti menetlusosalised lahkusid koosolekuruumist kell 14.29.

VVK liikmed arutlesid järgmise koosoleku võimaliku aja üle.

Koosolek lõppes kell 14.33

(allkirjastatud digitaalselt)

Ingrid Kullerkann
Juhataja

(allkirjastatud digitaalselt)

Elis Jürgens
Protokollia